

Struktura projektu: „Bezpečný návrat domů“

Obsah:

1. Stručná informace o řešení dané problematiky

Jsme na začátku 21. století a můžeme předpovídat, že bude stoletím stáří. Nemusíme propadat demografické panice, pokud přijmeme poslední etapu života jako aktivní součást svého bytí.

V okrese Svitavy v současnosti žije 16,7 % osob nad 65 let, celkový počet představuje 16 957 seniorů. Index stáří v kraji dosáhl hodnoty 113,1. Současná situace komplexní problematiky osob vyššího věku není zcela vyřešená a to především z pohledu preventivních opatření v návaznosti na zdravotně-sociální služby po hospitalizaci. V roce 2012 bylo nejvíce ošetření v Pardubickém kraji na odděleních traumatologie (36 535). Nejvyšší počet ošetření na jednoho lékaře bylo zaznamenáno v okrese Svitavy (8 143). Ukázalo se, že bylo 28 815 zlomenin a to znamená, že zhruba každý třetí úraz měl za následek zlomeninu. Ve věkové skupině 20 a více let bylo 60 929 úrazů - tj. 1 480 úrazů na 10 tisíc obyvatel dané věkové skupiny.(informace z ročenky Pardubického kraje).

Dlouhověcí lidé potřebují především vstřícné podmínky k aktivnímu životu v přirozeném prostředí. Zvýšení počtu starších osob se specifickými zdravotními potřebami vyžaduje přizpůsobení zdravotních služeb této situaci, zajištění dostupnosti geriatrické péče a podporu zdravého způsobu života. Zdravotní stav starších a starých lidí je třeba hodnotit nejenom z pohledu délky života a výskytu chorob, ale především funkční zdatností a zdravím podmíněnou kvalitou života. Zdraví zahrnuje zdraví tělesné, duševní a sociální a je charakterizováno stavem pohody a spokojenosti, nejen nepřítomností nemoci nebo vady. Kvalitní zdravotní péče ve stáří vyžaduje odbornou, specializovanou geriatrickou péči a současně geriatricky modifikované přístupy v rámci jednotlivých specializací.

Pro efektivní poskytování zdravotní péče jsme se rozhodli posílit roli nelékařských oborů a sestavit geriatrický tým, kde bude nejdůležitější role seniora a jeho blízkých. Vytvoříme integrovaný model péče a služeb u vybraných seniorů, kteří jsou opakovaně hospitalizováni pro časté úrazy ve vlastních domácnostech.

Operační zákroky v chirurgii a ortopedii v seniorském věku vyžadují včasnou, kvalitní rehabilitační péči, postavenou na míru pacienta, se zřetelem na zvláštnosti chorob ve stáří a důsledky fyziologických změn osob vyššího věku. Současně se opíráme o Národní program přípravy na stárnutí na období let 2013 až 2017, národní strategii ochrany a podpory zdraví a

prevence nemocí, kde jde především o zvýšení pohybové aktivity obyvatel, správnou výživu, omezování zdravotně rizikového chování.

2. Stručná charakteristika organizace

Historie vzniku Litomyšlské nemocnice, a. s. na místě, kde stojí dodnes, sahá až do roku 1847. Naši jediným akcionářem je Pardubický kraj. V současné době jsme nemocnicí o dvanácti oborech, máme velmi dobré zázemí v komplementu a odpovídající personální obsazení. V nemocnici působí cca 480 zaměstnanců, z toho 285 NLZP a 94 lékařů.

Celkem máme 247 lůžek, z toho 207 lůžek akutní péče a 40 lůžek pro dlouhodobě nemocné. Z akutních lůžek tzv. intenzivní péče využíváme 4 lůžka Neurologické JIP, 5 lůžek ARO, 6 Mezioborové chirurgické JIP a 5 lůžek Interní JIP. V roce 2013 bylo využití lůžkové kapacity v nemocnici na 80,95 %.

Město Litomyšl samo o sobě díky velmi čilému kulturnímu dění dokázalo přilákat vždy intelektuální potenciál, který kvalitní zdravotní péčí vybudoval zdravotnictví v regionu do podoby dnešních dnů. Některé obory, z nichž lze jmenovat oftalmologie, ARO, ortopedie, jsou odděleními s aktivní vědeckou účastí a dále s publikační činností. Velmi dobře pracuje lůžková rehabilitace v návaznosti na činnost neurologické iktové jednotky. V oblasti plánovaných operací jako jsou operace šedého zákalu, velkých ortopedických kloubů jsme zvýšenou výkonností personálu oddělení, centrálních operačních sálů, ARO i následné péče, zkrátily čekací dobu.

Hlavní proces v klientské oblasti orientujeme na diagnostiku, prevenci, akutní lůžkovou léčbu a následnou ambulantní péči o klienta. Cílem je zabezpečit komplexní péči o klienta, její dostupnost v čase a optimálním rozsahu. Vytvořit příjemné a bezpečné prostředí, které umožní uspokojení individuálních potřeb klienta/pacienta s ohledem na respektování lidské důstojnosti.

Snažíme se předvídat potřeby zákazníků a rychle reagovat na jejich požadavky s ohledem na nové trendy ve zdravotnictví. Chování všech zaměstnanců Litomyšlské nemocnice, a. s. vůči klientům je podrobně definováno v samostatném etickém kodexu.

Jako nemocnice okresního formátu zastupujeme obory převyšující spádovost okresu (neurologie, ortopedie, oftalmologie, HTO, IDG a patologie).

Litomyšlská nemocnice, a. s. – přátelská nemocnice, jako součást spojených nemocnic Pardubického kraje, se otevřeně hlásí ke zlepšování systému řízení jakosti na svých pracovištích. Jedná se o proces, který vychází z odsouhlasené vize a strategie nemocnice a který má vytvořit: „Stabilní nemocnici,

poskytující kvalitní léčebnou a ošetrovatelskou péči v příjemném a bezpečném prostředí, při respektování individuální osobnosti člověka.“

Litomyšlská nemocnice, a. s. měla velice brzo zaveden systém kvality podle EN ISO 9001:2008 pro poskytování komplexní ambulantní a lůžkové léčebně – preventivní a ošetrovatelské péče, základní a specializované diagnostiky, výroby krve a krevních derivátů, včetně souvisejících služeb. V oblasti lékárenských služeb jsme byli první nemocnicí Pardubického kraje, která získala certifikát systému managementu kvality pro celý rozsah činností. Úsilí na cestě ke zkvalitňování poskytovaných služeb bylo završeno dne 15. 4. 2014 získáním akreditace. Všechny laboratoře obhájily vyšší úroveň systému řízení kvality NASKL II, což nás, všechny zaměstnance nemocnice, zavazuje pracovat na kontinuálním zvyšování kvality i v budoucích letech.

Od roku 2007 je v nemocnici zaveden systém registrace, monitorace a hlášení mimořádných událostí, které již déle jak dva roky hlásíme elektronicky do celostátní benchmarkingové aplikace UZIS. Nemocnice se pravidelně účastní hodnocení spokojenosti klientů v rámci celostátní ankety pořádané HCI: „Nemocnice očima pacientů“. Spokojenost našich pacientů sledujeme opakovaně také v rámci Pardubické krajské ankety, kterou organizuje Univerzita Pardubice. Výhodou je porovnání výsledků spokojenosti pacientů mezi všemi pěti nemocnicemi kraje.

V současné době probíhá fúze mezi všemi pěti nemocnicemi Pardubického kraje s názvem: „Nemocnice Pardubického kraje“, které má být zapsána do obchodního rejstříku k 31. 12. 2014. Zástupci naší nemocnice jsou do jednání a příprav fúze aktivně zapojeni. Snažíme se jednání usměrňovat ku prospěchu postavení nemocnice v novém, společném subjektu.

3. Zdůvodnění projektu (definice projektu)

V současné moderní technické době jsou kladeny atributy na podávání výkonů, na image každého jedince. Významný podíl má sociální postavení a velikost majetku. Stáří je nechtěné, odsunováno na okraj. Mediální obraz často ukazuje seniory jako neschopné, nepotřebné, ale už nesdělují fakt, že přibývá počet seniorů a ubývá počet dětí do 14 let. V budoucnosti to bude skutečně znamenat převzít zodpovědnost za vlastní stárnutí a pracovat sám na sobě, jaký životní styl si zvolíme, abychom zůstali co nejdéle soběstační a nezávislí. Strach ze smrti a ztráty soběstačnosti využívají mnohé farmakologické firmy, které občanům sdělují, lék vše vyřeší. Ovšem pravda je jiná. Práce na sobě je ta nejtěžší.

Nabízíme seniorovi podporu a prevenci, kde je v popředí zájmu pohybová aktivita, psychosociální růst. V projektu se zaměříme na edukaci klienta/pacienta, aby byl schopen přijmout omezení a ztráty, pracoval na udržení soběstačnosti, pohybových funkcí v co

nejvyšší míře, cvičil smyslové funkce, vybral si ty správné potraviny, vyžíval nejenom žaludek, ale také mozek správnými informacemi, přátelskými a partnerskými vztahy.

Stále častěji přibývá seniorů, kteří při propuštění získají informace, jak cvičit, kam se obrátit, a na druhé straně opakovaně sdělují, že jim nic nebylo řečeno. Senior si neví rady, ztrácí moc nad činnostmi, které doposud zvládal, nezná kompenzační pomůcky, ztrácí pocit důležitosti, smysl života. I když má v ruce sesterskou propouštěcí zprávu, vlastnoručně podepsanou, že informacím rozumí a byl poučen o režimových opatřeních, chce radu a pomoc. Vytvořením plánu péče chceme posílit roli a zodpovědnost seniora a objevit motivační klíče ke spolupráci a převzetí zodpovědnosti za vlastní zdraví. Rodina často zaměňuje sníženou soběstačnost za nemoc. Budeme pomáhat i rodině přijmout nový model stárnutí. Současně nabídneme seniorům profesionální vztah, kde bude prioritou zájem o jeho potřeby, rozhodování, emoční prožívání, a současnou sociální roli. Nedílnou součástí projektu bude spolupráce s rodinou, osobou blízkou, protože mohou být pevnou oporou při společném hledání, jak zvládnout úskalí stáří.

Vybereme seniory, kteří se vrací do naší nemocnice po častých pádech, které končí zlomeninou a následuje opakovaný operační zákrok. Pacienti jsou velice smutní ze situací, které je provází. Předpokladem zařazení do projektu bude jejich souhlas s nabízenou pomocí a zapojení do spolupráce jejich blízkých či rodinných příslušníků.

Proč je projekt potřebný právě pro naši organizaci?

Sloučení pěti nemocnic Pardubického kraje v občanech našeho regionu vyvolalo úvahy, zda se Litomyšlská nemocnice, a.s. nezruší. Otázkami trpí zvláště seniorská populace, která si často klade otázku: „Co bude s námi?“ Navrhovaný projekt bude mít nejenom finanční úsporu za opakované hospitalizace a časté operační zákroky, ale také ukáže seniorům, že máme zájem o jejich spokojenost a jsme připraveni jim pomáhat. Naší snahou je zachovat v nemocnici kvalitní a dostupnou zdravotní péči.

Pokud se náš záměr podaří - posílíme primární péči, spolupráci s praktickým lékařem, domácí ošetrovatelskou péči a sociálními službami. Senioři a jejich blízcí získají informace, kam se mohou v případě potřeby obrátit, když právě nefunguje nebo není dostupný jejich praktický lékař. Náš projekt také posílí vědomí, že v preventivní strategii má nesporný význam návštěva seniora v jeho domácnosti, zajištění, podpora jeho fyzických i psychických sil, ale hlavně, že má stále svoji důležitou životní roli i své místo ve společnosti.

Nedílnou součástí projektu bude přínos pro naši nemocnici: zvládnutí týmového přístupu nelékařských oborů ve spolupráci s ošetřujícími lékaři, společně se rozhodnout, jaké zvolíme přístupy, techniky, motivaci a vhodné kompenzační pomůcky, abychom usnadnili život seniora, chceme být příkladem pro ostatní zdravotní zařízení.

4. Cíle projektu

Obecné cíle:

Smyslem a cílem celého projektu je zaměřenost na přijetí stáří jako další životní etapy v životě člověka. Má význam stejně důležitý jako etapy mládí a dospělosti. Je trvalou hodnotou každého národa, aby chápal péči o seniorskou populaci jako vklad pro generace příští. Od nepaměti starý člověk touží po odpočinku, sociální jistotě a úctě. Budeme se snažit usnadnit seniorovi návrat domů, zaměřit se na spolupráci s jeho rodinou. Věříme, že se nám podaří snížit rizika opakované hospitalizace, operačního zákroku a současně zvýšit sebeúctu starého člověka.

Specifické cíle:

Zaměříme se na konkrétního seniora, jeho individuální potřeby, který je ohrožen opakovanou hospitalizací, následkem pádu doma. Vytvoříme preventivní geriatrický program za účasti specifických nelékařských odborností ve spolupráci se seniorem a jeho ošetřujícím lékařem. Na začátku zhodnotíme pohybové a psychické možnosti seniora, vytvoříme motivační mapu, která se bude skládat ze 4 klíčů kvality života. Naučíme seniora novým pohybovým vzorcům, nefarmakologickým přístupům ke zvládnutí bolesti, správnému přístupu k výživě, zpracování nepříjemných situací, které je zastihnou nepřipravené. Naše návštěva v prostředí domova ukáže možnosti, jak vytvořit bezpečné prostředí, Jaké možnosti mu můžeme nabídnout, aby zvládl svou sebepéči a zvýšil svoji soběstačnost ve spolupráci s rodinou či jeho blízkými. Cílem je, aby měl profesionální podporu, pokud o ni bude stát. Informace předáme pacientům nejenom v ústní, ale také v písemné podobě.

Co je požadovaným koncovým výsledkem projektu?

Soběstačnost seniora a bezpečný život ve vlastní domácnosti. Zlepšení vztahů k sobě, k okolí i k rodině. Spokojený senior, který se naučí objevit a využít vlastní rezervy, motivační klíče a získá tak důvěru ve vlastní schopnosti. Prioritou však zůstává jeho vlastní chtění, něco pro sebe udělat. Důležitým prvkem bude vědomí, že ví, kde může očekávat pomoc a má v ruce

konkrétní telefonní kontakt, kde požádá o radu a pomoc. Spokojené zdravotnické pracovníky, že mohli skutečně někomu pomoci a jejich práce má význam. Profesionální cestu směrem k potřebám seniora, chápeme jako společné hledání, kdy jdeme spolu se seniorem, aby přijal svá omezení, možné ztráty a věděl, že jsou i jiné možnosti, jak žít při snížené soběstačnosti. Vybereme firmu, která bude ochotna ukázat seniorovi možnosti kompenzačních pomůcek ve vlastní domácnosti, even. doporučí úpravy v bytě, které zvýší bezpečí seniora a jeho schopnost žít i za ztížených podmínek doma.

5. Analýza situace

Výběr zkoumaného vzorku – vytipujeme vhodný vzorek seniorů (zkušebně 10 seniorů), kteří jsou opakovaně hospitalizováni pro pády v domácnosti. Výběr pacientů bude probíhat ve spolupráci s primáři oddělení: chirurgie, ortopedie a rehabilitace. Klienti musí se zařazením do projektu souhlasit, hodnocení jejich celkového stavu bude provedeno nejenom při vstupní ošetřovatelské anamnéze a zhodnocení rizik v případě zhoršení stavu pacienta, pomocí testů (viz přílohy č. 1 - 3). Na základě výsledků bude stanoven další postup ve spolupráci celého řešitelského týmu projektu.

- Příloha č. 1 MMSE
- Příloha č. 2 IADL
- Příloha č. 3 Motivační mapa

Analýza provozních dějů – projekt bude realizován na třech odděleních LN: ortopedie, chirurgie a lůžkové RHB,

Analýza lidských zdrojů – potřebujeme nadšení týmu, dostatek informací, týmovou spolupráci, ochotu pracovat ve svém volném čase, udělat něco na víc,

Finanční analýza – náklady na telefony, formuláře, testování, doprava a návštěvy v domácnosti, symbolická odměna za realizaci projektu, v **případě vítězství projektu** v soutěži bude částka použita na krytí těchto nákladů ev. na přípravu edukačního letáku pro seniory, jak zvládat úskalí stáří.

6. Návrh a zdůvodnění řešení problému

Navržený koncept přinese zkvalitnění spolupráce týmu, kde je nejdůležitější senior a jeho rodina, osoba blízká.

Důležitou roli hraje spolupráce týmu: Klevetová, autorka projektu se zaměří na zhodnocení seniora, využije testování MMSE, IADL, povede rozhovory s klientem/pacientem, dle zjištění sestaví individuální motivační mapu seniora, ve spolupráci s fyzioterapeutem a ošetřujícím lékařem, která bude obsahovat praktická tělesná, duševní a smyslová cvičení.

Jeřábková, náměstkyně pro ošetrovatelskou péči, bude plnit úlohu organizátora, spojujícího článku, spolupracovat na projektu, vést rozhovory se seniory, provádět testování MMSE a IADL a bude navštěvovat klienty/pacienty v rodinách.

Nemšovský, manažer kvality, zajistí mediální podporu, přípravu materiálů, vytištění testů a motivačních map.

Neugebauerová, zdravotně-sociální pracovnice, bude řešit plánované propuštění, vybavení klienta/pacienta potřebným zdravotnickým materiálem, zajištění sippingu, vyzvednutí léků, atd., spolupráci s rodinou a ostatními sociálními službami.

Machač, fyzioterapeut, bude provádět nácvik pohybových aktivit, dohlédne na správné dýchání i provedení cviků, zaměří se na prevenci poruch rovnováhy, používání kompenzačních pomůcek k chůzi i k sebeobsluze, chůze pouze ve vhodné obuvi,

Primáři ortopedického, chirurgického a rehabilitačního lůžkového oddělení budou pomáhat s výběrem pacientů, kterým by projekt mohl pomoci, zajistí odbornou konzultaci ohledně navržených pohybových aktivit a budou se podílet na plánovaném propuštění.

7. Časový plán zajištění projektu - harmonogram

Při přijetí do nemocnice a během následné hospitalizace even. po provedení operačního zákroku, po stabilizaci zdravotního stavu, zahájíme ve spolupráci celého realizačního týmu:

- výběr seniora,
- uskutečníme vstupní rozhovor, vyhodnotíme testy, ověříme pohybové schopnosti, zhodnotíme sociální prostředí pacienta a zjistíme kontaktní osobu – rodinu, osobu blízkou,

- na základě zjištěných skutečností vypracujeme individuální motivační mapu seniora, opřenu o 4 pilíře života,
- bude probíhat vlastní nácvik, cvičení těla i smyslů,
- nácvik činností s kompenzačními pomůckami, nácvik činností k sebeobsluze v domácnosti,
- pohovor s rodinným příslušníkem, osobou blízkou, za účelem zjištění, zda je nutná úprava domácího prostředí,
- návštěva v rodině, případně donesení, pořízení fotografie z domova, (potřebuje zjistit: co je třeba upravit: přístup do bytu, zařízení v koupelně, na WC, zda jsou v bytě prosklené dveře, koberečky, jak lehce se ovládá vodovodní kohoutek, zda v domácnosti žije domácí mazlíček, povrch podlahy, osvětlení v místnosti ve dne a v noci, zajištění tepla, chůze po schodech, je-li v domě výtah, zajištění stravy, ekonomická a sociální situace pacienta, rodiny, osoby blízké, kontakty v rodině, podpora rodiny a čerpání sociálních služeb)
- přehodnocení, ev. úprava plánu, vybavení pacienta telefonickým kontaktem na osobu, která bude dostupná radou a pomocí, volat může kdykoliv,
- po propuštění, návštěva za 3 – 7 dnů v jeho domácím prostředí, zhodnocení jak cvičí tělo i smysly,
- návštěva za 1 měsíc, zhodnocení jak cvičí tělo i smysly, vyhodnocení MMSE, IADL, porovnání s výchozími hodnotami, ověření schopností zvládat doporučená režimová opatření, odpovědi na otázky, které bude senior, rodina, osoba blízká mít,
- telefonický kontakt se seniorem a rodinou, či osobou blízkou za 90 dní,
- celkové vyhodnocení, úspěchy, neúspěchy, porovnání výsledků testů, rozhovorů.

8. Udržitelnost a opakovatelnost projektu. Jak bude zajištěna realizace projektu ve Vaší organizaci?

- **Jak bude zajištěna informovanost o projektu?**

Zajistíme průběžné prezentace výsledků projektu pro zaměstnance nemocnice na provozních poradách a poradách vedení naší organizace, publikování v odborné literatuře Florence a v místním měsíčníku LILIE

- **Jak budou případně zpřístupněny výsledky projektu pro využití v organizacích, které budou mít zájem o Váš projekt?**

Umožníme zájemcům z řad odborné veřejnosti osobní návštěvu v Litomyšlské nemocnici, a. s. (LN), schůzku s řešitelským týmem, výsledky a informace připravíme k prezentaci pomocí internetu i webových stránek LN.

- **Čas potřebný pro uskutečnění projektu**

Pesimistický odhad – 1 rok

Optimistický odhad - ½ roku

9. Monitorování a hodnocení projektu:

Projekt, proces zavádění bude v praxi monitorován během hospitalizace, celým řešitelským týmem, budou kontrolovány, hodnoceny záznamy do zdravotnické dokumentace, hodnocení nácviku cvičení těla i smyslů, před propuštěním, dále návštěvy v domácnosti členem týmu za 3 - 7 dnů po propuštění, potom za jeden měsíc, souběžně kontrola pomocí telefonických kontaktů, konzultace.

Vyhodnocení bude provedeno za 90 dnů po propuštění, za pomoci vyhodnocení všech testů, jejich porovnání na začátku a konci projektu. Zhodnocení rozhovorů, návštěv a to nejenom po odborné stránce řešitelským týmem, ale také jak to vnímal pacient, rodina nebo osoba blízká.

10. Závěr

- **Uveďte konkrétní výstupy z projektu a hlavní přínos projektu. Shrnutí řešené problematiky**

Náš projekt ukáže vhodný model spektra služeb pro geriatrickou péči. Podpoří rozvoj rehabilitace v nemocniční a následné péči pro zachování nezávislého způsobu života ve stáří. Připraví vhodnou metodiku komplexního geriatrického hodnocení a podmínky pro její využití v praxi zdravotních i sociálních službách. Významný bude individuální přístup a vytvoření motivační osobní mapy seniora. Podpoří a připraví edukační programy pro veřejnost, zaměřené na prevenci častých pádů a současně zdravý životní styl ve stáří. Vytvoříme podmínky pro mezigenerační soudržnost a solidaritu v rodině i ve společnosti. Mnoho starých lidí na sklonku života zůstává podporovateli svých dětí než podporovanými. Týmová spolupráce nelékařských odborností posílí roli v péči o seniora. Seniori musí mít možnost rozhodovat o řešení otázek, které se jich významně dotýkají. Vyhledáme a také snížíme rizikové faktory v domácnosti seniorů. Poradenství a podpora pečující rodiny.

Důstojnost je základním požadavkem rozvoje služeb a péče pro seniory. Zájem a péče v základních denních potřebách vyžaduje trvalou pozornost, výcvik a vzdělávání profesionálů pro kvalitní poskytování služeb a pečlivé zvládnutí náročných a obtížných situací.

Jsme přesvědčeni, že námi předkládaný projekt je vhodným preventivním geriatrickým programem, který mnozí senioři velmi postrádají. Potřebujeme prostředí a komunitu vstřícnou ke stáří. Současně získáme seniory pro spolupráci a budeme tak příkladem, nejenom pro starší generaci, ale také ukážeme i mladším ročníkům, kolegům, že stárnout lze i úspěšně, pokud si budeme vzájemně pomáhat. Velkým přínosem bude informovanost a provázanost poskytovatelů zdravotní i sociální služby. Dobrá praxe vstřícná k seniorům ukáže i etický rozměr a kulturu lidství, které je v posledních desetiletích v naší uspěchané době nedostatek. Absence pomoci a sociální izolace ohrožují zdraví pečovatelů, důstojnost a kvalitu péče a zvyšují riziko zneužívání a zanedbávání. Péče o pečovatele má významný vliv na výslednou kvalitu péče.

Projekt: „Bezpečný návrat domů“ je pro nás výzvou a věříme, že přinese hodně nových poznatků a zkušeností, které budeme dále rozvíjet v každodenní léčebné a ošetrovatelské praxi.

11. Přílohy č. 1-3